

Veileder for valgobservatører i Norge

Rettslige rammer

Det rettslige internasjonale rammeverket for valgobservasjon omfatter blant annet FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter og Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen (EMK). Andre relevante dokumenter er OSSEs Københavndokument fra 1990, Europarådets standarder innenfor valg og valgobservasjon, OSSEs erklæring om internasjonal valgobservasjon og etiske retningslinjer for valgobservatører samt OSSEs Sikkerhetspakt for Europa fra 1999 ("Charter for European Security").

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har etter valgloven § 15-10 myndighet til å akkreditere norske og internasjonale valgobservatører fra institusjoner og organisasjoner til å observere gjennomføringen av valg til Stortinget eller valg til kommunestyre og fylkesting. Det finnes en tilsvarende hjemmel i § 85a i forskrift om valg til Sametinget.

Ansvar

Det er den enkelte kommune som ved stortings- og sametingsvalg og kommunestyre- og fylkestingsvalg har ansvaret for den praktiske gjennomføringen av valgene. Kommunal- og moderniseringsdepartementet har et overordnet ansvar for

Guidelines for election observers in Norway

Legal framework

The international legal framework about election observation includes the UN International Covenant on Civil and Political Rights and the European Convention on Human Rights. Other documents of importance are the OSCE Copenhagen Document of 1990, the Council of Europe standards in the electoral field and the OSCE Charter for European Security.

The national legal basis for election observation is Section 15-10 of the Election Act. According to the provision, the Ministry of Local Government and Modernisation is empowered to accredit Norwegian and international observers from institutions and organisations to observe the conduct of Storting and local government elections. Section 85 a of the Regulation relating to Sami Assembly elections provides a similar legal basis.

Responsibilities

Responsibility for the practical conduct of elections to the Storting and the Sami Assembly, as well as local government elections, rests with the individual municipality. The Ministry of Local Government and Modernisation has the ultimate responsibility for the rules and regulations relating to elections and is also responsible for accreditation of election observers.

regelverket om valg og er også ansvarlig for akkreditering av valgobservatører.

Valgobservasjon i Norge

I Norge kan valgobservasjon gjennomføres av valgobservatører tilsluttet norske eller internasjonale oppdrag for valgobservasjon. Det forventes at valgobservatører rapporterer sine funn, konklusjoner mv. i tråd med internasjonale standarder. Norske og internasjonale valgobservatører kan bli invitert, eller selv ta initiativ til å observere om valggjennomføringen skjer i tråd med nasjonale og internasjonale retningslinjer.

Observasjon eller besøk?

Valglokaler, opptellingslokaler og valgmyndigheter kan besøkes uten å være akkreditert som valgobservatør, hvis den lokale valgmyndigheten tillater det og besøket ikke forstyrrer gjennomføringen av valget. Besøk må avtales på forhånd med den aktuelle valgmyndigheten.

Election observation practices in Norway

In Norway, election observation can be carried out by election observers who are part of Norwegian or international election observation missions. Norwegian and international election observation missions are expected to present their findings, conclusions etc, in line with international standards. Norwegian and international election observation missions may be invited, or may themselves take the initiative to check that the country's conduct of elections takes place in accordance with national and international regulations.

Observation or visit?

Polling stations, counting centers or other election authorities can be visited without holding an authorisation for election observation, if the authority in question gives consent to this and the visit does not disturb the conduct of the election in any manner. Visit must be agreed upon in advance with the authority concerned.

Søknad om akkreditering

Organisasjoner og institusjoner kan uten spesiell invitasjon fra departementet søke om akkreditering til valgobservasjon. Slike søknader bør sendes i god tid før valget finner sted. Søknader om akkreditering sendes fra aktuell organisasjon eller institusjon med angivelse av hvilke personer de ber om akkreditering for.

Søknaden må inneholde følgende informasjon:

- Navn på ansvarlig søkerorganisasjon
- Hvilket valg observasjonen gjelder og formålet med observasjonen
- Navn og fødselsdato på de personene som skal observere
- Navn på institusjonen/organisasjonen de representerer
- Kopi av vedkommendes pass, der bilde og passnummer fremgår. Dersom slikt bevis er vanskelig å frembringe, kan annen form for identifikasjon med bilde aksepteres.
- Kontaktinformasjon, telefonnummer og e-postadresse under oppholdet i Norge.

Dersom det er behov for at valgobservatørene har med seg tolk, gjelder samme krav for disse. Antallet tolker pr. valglokale bør holdes på et minimum av hensyn til god valgavvikling.

Departementet krever ikke opplysninger om hvilke kommuner observatørene ønsker å besøke, eller hvilke deler av valgprosessen de ønsker å følge.

Application for accreditation

Organisations and institutions may apply for accreditation to observe elections without special invitation from the Ministry. Applications should be submitted well in advance of the election. Applications for accreditation should be sent from the organisation or institution in question, indicating the persons for whom accreditation is being applied.

Applications must contain the following information:

- Specification of organisation responsible for making the application
- Specification of the election that is to be observed and the purpose of the observation
- Name and date of birth of the persons who are to be observers
- Name of the institution/organisation they represent
- Copy of the passport of the person(s) concerned, showing picture and passport number. If this form of identification is difficult to supply, another form of identification with picture may be accepted.
- Contact information, telephone number and e-mail address during stay in Norway.

If the election observers need to bring interpreters with them, the same requirements apply to them. The number of interpreters per polling station should be kept to a minimum in the interests of an efficient electoral process.

Departementet påtar seg ikke noe økonomisk ansvar for reise og opphold i forbindelse med valgobservasjon. En slik garanti må den enkelte organisasjon eller institusjon stille selv.

Noen utenlandske borgere må ha visum for innreise til Norge. På nettsiden til Utlendingsdirektoratet (UDI) www.udi.no finnes det informasjon om hvem som trenger visum, vilkårene for de ulike visumtypene og hvordan en går frem for å søke. Det er den organisasjonen som ber om akkreditering som må sørge for at visum skaffes til rett tid. Det kreves en personlig visumsøknad fra hver enkelt valgobservatør, selv om det er en organisasjon som står bak anmodningen om akkreditering.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet utsteder akkrediteringskort dersom vilkårene er til stede. Det utstedes ett akkrediteringskort til hver observatør. Akkrediteringskortene utleveres normalt den organisasjon som har fremmet søknaden. Utlevering skjer ved ankomst til Norge og avtales særskilt i det enkelte tilfelle.

The Ministry does not require information about which municipalities the observers wish to visit, or which parts of the election process they wish to monitor.

The Ministry does not assume any financial responsibility for travel and stays in connection with election observation. The individual organisation or institution must provide such a guarantee themselves.

Some foreign citizens require a visa to enter Norway. Information as to who need visas, the conditions for the different types of visas, and how to apply for them, are to be found on the website of the Norwegian Directorate of Immigration, www.udi.no. It is the organisation requesting accreditation that must ensure that visas are obtained in time. A personal visa application is required from each individual election observer, even if there is an organisation behind the request for accreditation.

The Ministry of Local Government and Modernisation issues accreditation cards if the conditions for doing so are fulfilled. One accreditation card is issued to each observer. The accreditation cards are normally delivered to the organisation that has submitted the application. Handover takes place on the observer's arrival in Norway, and is agreed separately for the individual case.

Hva som er gjenstand for valgobservasjon

Observatører som har fått akkreditering vil ha tilgang til et hvert trinn i valgprosessen, inklusive valglokaler ved forhånds- og valgtingsstemmegivning og til steder der opptelling av stemmene finner sted. Akkrediterte valgobservatører har også tilgang til fylkeskommunenes kontroll og opptelling av stemmesedler og til riksvalestyrets beregning av utjevningsmandater ved valg til Stortinget.

Foreløpig opptelling av stemmesedlene avgitt på valgdagen skjer ofte ute i valglokalene, mens den endelige opptellingen skjer sentralt og i mange tilfeller elektronisk ved hjelp av skannere. Opptelling av stemmer avgitt på forhånd skjer sentralt i kommunen.

Valgobservatør må gjerne kontakte kommuner de ønsker å besøke og gjøre nærmere avtale om møter lokalt og eventuelt hvordan valgobservasjonen gjennomføres rent praktisk.

What aspects of elections can be observed

Observers with accreditation will have access to all stages of the electoral process, including the polling station for both advance polling and polling in the electoral proceedings, and premises where counting of votes takes place. Accredited election observers also have access to the county councils' checking and counting of ballot papers and to the National Electoral Committee's calculation of seats at large at Storting elections.

Preliminary counting of ballot papers polled on election day often takes place out at the polling stations, whereas the final count takes place centrally, and in many cases electronically with the aid of scanners. Counting of ballot papers polled in advance takes place centrally at the municipal offices.

Election observers are welcome to contact the municipalities they wish to visit and to make specific agreements on meetings locally, and if necessary to find out how election observation is conducted in purely practical terms.

Valgobservatørers forpliktelser og gjennomføring av valgobservasjon

Internasjonale retningslinjer skal legges til grunn av valgobservatører ved valgobservasjon i Norge. Viktige retningslinjer er nedfelt i "Code of conduct for international election observers", FN 2005¹, OSSE/ODIHRs valgobservasjonshåndbok² og Europarådets standarder. Valgobservatører som kommer til Norge er forpliktet til å gjøre seg kjent med og følge dette regelverket.

Hovedelementer i retningslinjer for valgobservatører:

- respektere suverenitet og internasjonale menneskerettigheter
- respektere landets lovgivning og valgmyndigheter
- respektere det internasjonale valgobservasjons teamets integritet
- opprettholde streng politiske upartiskhet til alle tider
- ikke hindre valgprosessen
- sørge for riktig identifikasjon
- opprettholde nøyaktighet ved observasjon og profesjonalitet i sine konklusjoner
- avstå fra å gi kommentarer til publikum eller media før oppdraget er fullført
- samarbeide med andre valgobservatører
- sørge for riktig personlig atferd
- ikke bryte retningslinjene for valgobservatører
- forplikte seg til å følge retningslinjene for valgobservatører (Den som deltar i valgobservasjonsoppdraget må lese og forstå disse retningslinjene og er forpliktet til å følge dem.)

Election observers' obligations and conduct of election observation

International guidelines shall form the basis for observers of elections in Norway. Important guidelines are set out in "Code of conduct for international election observers", UN 2005¹, the OSCE/ODIHR's Election Observation Handbook², and the Council of Europe standards in the electoral field³ Election observers who come to Norway undertake to familiarise themselves with and comply these rules and regulations.

The main elements of guidelines for election observers:

- respect sovereignty and international human rights
- respect the laws of the country and the authority of electoral bodies
- respect the integrity of international election observation missions
- maintain strict political impartiality at all times
- do not obstruct election processes
- provide appropriate identification
- maintain accuracy of observation and professionalism in drawing conclusions
- refrain from making comments to the public or the media before the mission speaks
- cooperate with other election observers
- maintain proper personal behaviour
- do not violate the code of conduct

<p>Valgobservatører som blir akkreditert av departementet forutsettes å sette seg inn i norsk valglovgivning og de internasjonale regler som gjelder for gjennomføring av valg.</p> <p>Når valgobservatører ankommer et valglokale tas det kontakt med lederen for stemmestyret.</p> <p>Akkrediteringskort skal bæres synlig til en hver tid under valgobservasjon.</p> <p>Valgobservatører skal kun observere og rapportere. De har ikke myndighet til å instruere, assistere, blande seg inn i stemmegivningen, opptellingen eller andre sider ved valgavviklingen. Valgobservatørene skal aktivt samarbeide med vertslandets valgmyndigheter og ikke være til hinder for at valgprosessen går som planlagt. Observatørene skal ha fri adgang til alle stadier i valgavviklingen og skal kunne bevege seg fritt i landet og få møte de organisasjoner og personer de ønsker.</p> <p>Etter valgloven § 9-4 kan stemmestyrets leder vise bort personer som forstyrrer valgavviklingen.</p> <p>Departementet anmoder om at det utarbeides en skriftlig rapport i tråd med internasjonale standarder etter oppdraget. Slike rapporter offentliggjøres innen rimelig tid.</p>	<ul style="list-style-type: none"> pledge to follow the Code of Conduct (Every person who participates in this election observation mission must read and understand this Code of Conduct and are obliged to follow it.) <p>Election observers who are accredited by the Ministry are expected to familiarise themselves with Norwegian election legislation and the international rules applying to the conduct of elections.</p> <p>When election observers arrive at a polling station, they shall contact the chairman of the polling committee.</p> <p>Accreditation cards must be worn so that they are visible at all times during election observation.</p> <p>Election observers may only observe and report. They are not authorised to instruct, assist or involve themselves in the polling, counting or other aspects of the election. Election observers shall cooperate actively with the electoral authorities of the host country and shall not be an obstacle to the election process proceeding according to plan. The observers shall have free access to all stages of the election, and shall be able to move freely around the country and meet the organisations and persons they wish to meet.</p> <p>Pursuant to Section 9-4 of the Election Act, the chairman of the polling committee may turn away persons who disrupt the election.</p>
--	--

¹ "Declaration of principles for international election observation and Code of conduct for international election observers", UN 2005. Acceded to by a number of international organizations, including the OSCE and the Council of Europe.

² Election Observation Handbook" Sixth Edition, OSCE/ODIHR 2010.

³ Council of Europe standards in the electoral field [Venice Commission :: Council of Europe \(coe.int\)](http://www.coe.int)

	<p>The Ministry requests that a written report be drawn up after the assignment in line with international standards. Such reports shall be published in reasonable time.</p>
--	---

<p>Norsk valglovgivning og valghåndbok</p> <p>Gjennomføring av valg i Norge reguleres av valgloven og valgforskriften. Norsk utgave og engelsk oversettelse er tilgjengelig på www.lovddata.no.</p> <p>På departementets nettside er også "Valghåndboken" tilgjengelig. Denne gir detaljert oversikt over regelverket og veiledning til valgmyndighetene om gjennomføring av valg.</p>	<p>Norwegian electoral legislation and Election Manual</p> <p>The conduct of elections in Norway is regulated by the Election Act and the Election Regulations. The Norwegian edition and an English translation is available on www.lovddata.no.</p> <p>The "Election Manual" is also available on the Ministry's website. It provides a detailed overview of the rules and regulations and guidelines for the electoral authorities concerning the conduct of elections.</p>
<p>Kontaktinformasjon</p> <p>Adresse: Kommunal- og moderniseringsdepartementet Kommunalavdelingen Postboks 8112 Dep 0032 Oslo</p> <p>E-post adresse: postmottak@kmd.dep.no Telefon: + 47 22 24 72 01</p> <p>Besøksadresse: Akersgata 59, Oslo</p> <p>Internett: www.regjeringen.no/kmd</p>	<p>Contact information</p> <p>Address: Ministry of Local Government and Modernisation Department of Local Government P.O. Box 8112 Dep 0032 Oslo</p> <p>E-mail address: postmottak@kmd.dep.no Telephone: + 47 22 24 72 01</p> <p>Visiting address: Akersgata 59, Oslo</p> <p>Internet: www.regjeringen.no/kmd</p>
<p>Utgitt september 2021 av Kommunal- og moderniseringsdepartementet Kommunalavdelingen, Postboks 8112 Dep, 0032 Oslo Publikasjonsnummer: www.regjeringen.no/kmd</p>	<p>Published September 2021 by the Ministry of Local Government and Modernisation, Department of Local Government, P.O. Box 8112 Dep, 0032 Oslo Publication no.:</p>

www.regjeringen.no/kmd